

esökkenéséből és ezzel kapcsolatosan a piaci áraknak papirkoronában kifejezésre jutó emelkedéséből származó u. n. látzólagos nyereségek megadóztatását van hivatva elkerülni. Jelenti pedig ez a klauzula azt, hogy az 1924. évi készletek piaci árával nem az 1923. év végei piaci árak, hanem az aranykorona 1923. december havi és 1924. december havi értékviszonyának ($17000 : 6500 = 2.6$) figyelembevételével mutatózó piaci ár hasonlítandó össze. Tehát ha az 1923. évi készlet 1923. év végei piaci ára pl. 400 millió korona volt, az 1924. évi készlet piaci árával nem a 400 millió korona, hanem ennek 2.6-szorosa, vagyis 1.040.000.000 korona hasonlítandó össze. Ezek a társaságok tehát készleteiket az 1924. évi mérlegben lényegileg ugyanazon elvek szerint vehetik fel, mint a részvénytársaságok, mégis azzal az eltéréssel, hogy a mutatózó többletből nincs joguk 20 %-ot levonásba hozni.

2. Az 1923. évi XXXIV. t.-c. 1 §-a a társulati adó alá eső építetőknek megengedte, hogy a L.A.B. akcióba besorozott lakások építésére fordított költségeket vagy három év alatt tetszésszerűen részletekben, vagy öt év alatt egyenlő részletekben leírassák. A közkereseti és betétitársaságokra ez az adóügyi kedvezmény — jöllehet most általános kereseti adó alá esnek — továbbra is fenntartott.

3. Azon társaságokkal szemben, amelyek az 1925. évi általános kereseti adóra vonatkozó vallomásukat *folyó évi június hó 15-ig* benyújtják, a késedelemből kifolyólag bírság nem szabható ki.

Azt a hátrányt, amely főként az iparvállalatokat éri azáltal, hogy felújítási tartalékalapot nem dotálhatnak, paralizálja az az előny, hogy a helyhatósági pótlékkal terhelt 5—15%-ig terjedő kulcs helyett az általános kereseti adó kulcsa csak 5%.

Az értékpapírok forgalmi értékének megállapítása. Az 1916. évi vagyionadó alaptörvényt módosító 1920. évi XXIII. t.-c. 52. §-a felhatalmazza a pénzügyminisztert arra, hogy évről évre meghatározza az államadóssági kötvényeknek és egyéb értékpapíroknak az adóztatásnál alapul veendő forgalmi értéket. Ezen felhatalmazás alapján a pénzügyminiszter az 1925. évi április 8-iki Közlönyben tette közzé a 35886/VII a/1925. sz. körrendeletet, mely a forgalmi értékeket az 1925. évi adóztatás céljára állapítja meg. A rendelet a fix kamatozású papírok tekintetében átveszi a már az előző esztendőben alkalmazott rendszert és forgalmi értéküknek a megállapításánál figyelemmel van arra a körülményre, hogy ezeknek a papíroknak, — bár ha különböző kamatozásúak is és más és más intézet kibocsátásai is, — csaknem ugyanaz a tőzsdei árfolyamértékük volt. Ennek folytán ezeket a papírokat egységes elnevezés alá foglalja össze és forgalmi értéküket egységesen állapítja meg.

A nem fix kamatozású papíroknál egy lényeges elvi eltérés mutatkozik a tavalyi megállapítással szemben. A múlt esztendőben ugyanis a pénzügyminiszter megengedte, hogy az értékpapíroknak rendeltszerű forgalmi értéke az adóalap kiszámításánál csak egyharmad részben véssék számításba. Ezen rendelkezés igen helyesen azzal indokoltott,

hogy a vállalatok az árfolyamhoz viszonyítva, lényegesen csekély osztalókat fizettek és így az értékpapirokban fekvő vagyont egyelőre olyan vagyonnak kell tekinteni, amely számbavehető jövedelmet nem hajt. Noha ugyanezen szempontok teljes, sőt talán fokozott mértékben fennállanak ma is, a legújabb rendelet mégis úgy intézkedik, hogy az adóalap kiszámításánál a rendeletserű forgalmi értékeket teljes összegben kell számításhoz venni. Igaz ugyan, hogy az aranykorona értékeknek eltolódása folytán (6500—17.000) aranykoronában számítva, ma sem fog az adóalapban nagyobb érték szerepelni az egyes értékpapiroknál, mint tavaly, de ez nem elég indok a helyes elvi alaptól való eltérésre. *Dr. Gl. A.*

A váltók illetéke. 901/1925. P. M. rendelet. Lapunk legutóbbi számában megemlékeztünk arról a német könyvpiacra megjelent munkáról, mely szinte egész kodexét adja a német adó és illeték enyhítő rendelkezéseknek. A magyar pénzügyi kormányzat még nem jutott el a fejlődésnek arra a fokára, hogy egész rendszere volna már a tulmagas adókat és illetékeket visszafejlesztő rendelkezéseknek, de szórványosan jelentkezik már nálunk is a közgazdasági életet bénító közterheknek enyhítése.

Az 1925. évi április hó 25-én közzétett 901/1925. P. M. sz. rendelet igen fontos lépést jelentett e téren. Ezen rendelet a váltók illetékének kérdését szabályozza az ideai költségvetési törvényben tartalmazott felhatalmazás alapján felölelve nem csak a számszerűségi rendelkezéseket, hanem az idevágó anyagi és alaki szabályoknak fontosabbjait is. A rendelet tehát a maga teljességében pótolja az illetéki díjjegyzék 98. ik tételét és az ahhoz csatlakozott 1887. évi XLV. t.-c.-nek kapcsolatos rendelkezéseit. A rendeletnek legfontosabb intézkedéseit az alábbiakban adjuk:

Az illetékszála a következőképpen alakul:

0.04% az illeték belföldön kibocsátott, külföldön fizetendő hat hónapnál rövidebb lejáratu váltóknál,

0.1% belföldön kibocsátott, külföldön fizetendő hat hónapnál hosszabb lejáratu váltóknál,

0.2% belföldi, legfeljebb hat hónapos és külföldi legfeljebb 12 hónapos váltóknál,

0.5% belföldi hat hónapnál hosszabb, külföldi 12 hónapnál hosszabb lejáratu váltóknál,

1% ha a váltó szövegében telekkönyvi bekebelezés, vagy előjegyzési engedély foglaltatik.

A legutolsó pontnál egy szóra meg kell állnunk. A gyakorlati életben olyan váltó, amelyben bekebelezési, vagy előjegyzési engedély foglaltatik, nincs. De ez elméletileg el sem képzelhető. A váltó forgalomra szánt hitelpapír. A bekebelezési engedélynek pedig kifejezetten névre kell szólnia. Egy bekebelezési engedéllyel ellátott váltó tehát átruházhatatlanná válnék, vagyis lényegével ellenkeznék. A vonatkozó rendelkezés ismét egyszer megmutatja, hogy mennyire kell a pénzügyjogi rendelkezéseknek a magánjogi szabályokhoz simulniok és a magánjogi tartalmat respektálniok.

A rendelet azután tartalmazza az illetékezés alapját képező vélelmeket a váltó lejáratára tekintetében oly váltóknál, amelyeknél a kelet és lejárat kitöltve nincs, amelyek látra, vagy lát után határozott időre szólnak.

A váltóilleték kiegészítésének kötelezettsége beáll,

1. ha az előbb említett vélelmekkel szemben a lejáratú idő a valószínűségben eltolódik,
2. ha a váltó lejárat után átruházzák,
3. ha a külföldön fizetendő váltó belföldön fizetendővé válik, vagy a bíróság előtt felhasználják, vagy annak alapján zálogjogelőjegyzést kérnek,
4. ha annak alapján telekkönyvi előjegyzés kérelmeztetik.

Nem szükséges az illetékkiegészítés akkor, ha a telekkönyvi előjegyzés bírói határozat alapján kérelmeztetik.